

ÇOCUKLARIN KORONA SALGINI KONULU RESİMLERİNİN GÖSTERGEBİLİMSEL ANALİZİ

Sezen AKSU¹

Kastamonu Bilim ve Sanat Merkezi Görsel Sanatlar Öğretmeni, Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat ve Tasarım Programı, Sanatta Yeterlik Öğrencisi, aksuszn@hotmail.com ORCID ID: 0000-0002-8435-2788

Aksu, Sezen. "Çocukların Korona Salgını Konulu Resimlerinin Göstergebilimsel Analizi". Sanat Eğitimi Dergisi, 9/1 (2021 Bahar): s. 51–61. doi: 10.7816/sed-09-01-06

ÖZ

2020 yılının hiç kuşkusuz en önemli olayı, tüm dünyayı etkisi altına alan, toplumsal, ekonomik, psikolojik olarak her açıdan bir değişim yaratan korona salgını olmuştur. Bu süreçteki yaşam biçimi, alınan tedbirler, uygulamalar, yasaklar, yetişkinlerde olduğu gibi çocuklar üzerinde de bir takım etkilere yol açmış, eğitim yaşantılarından sosyal yaşantılarına bir dizi kısıtlamalara gidilmiştir. Bu araştırma ile geleceğin söz sahibi bireyleri olarak görülen çocukların, salgın süreciyle ilgili duygu ve düşüncelerini ortaya koymak, yaptıkları resimler aracılığıyla salgını nasıl algıladıklarını tespit etmek amaçlanmıştır. Bu amaçla, Kastamonu Bilim ve Sanat Merkezi'ne devam eden 9-12 yaş aralığındaki 25 öğrencinin korona salgınıyla ilgili yapmış oldukları resimler göstergebilimsel yöntemle analiz edilmiştir. Analizde Saussure'un göstergebilim yönteminde yer alan "gösteren, gösterge ve gösterilen" sınıflandırması kullanılmış, öğrencilerin en çok kullandıkları göstergeler, gösterenler ve gösterilenler analiz edilerek sonuçlar betimlenmiştir. Araştırmanın sonucunda; öğrencilerin resimlerinde çoğunlukla yaşadıkları bireysel sorunları yansıttıkları, mekân olarak sokak-park göstereninin ön planda olduğu, genel olarak olumsuz duyguların, sokağa, doğaya, dış mekâna olan özlemin gösterildiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sanat, çocuk resimleri, korona, göstergebilim

Makale Bilgisi:

Geliş: 2 Aralık 2020

Düzeltilme: 13 Ocak 2021

Kabul: 20 Şubat 2021

Giriş

Kandinsky (2010:42) "Her sanat eseri çağının çocuğu ve çoğu zaman duygularımızın kaynağıdır" der. Sanatın tarihine bakıldığında önemli sosyolojik, tarihi vb. olayların, yaşamın diğer alanlarına olduğu gibi sanata da yansıdığını görmek mümkündür. Bulunduğu çağda toplumlar ne yaşıyor, ne gibi olaylar örgüsü bireyleri sarıp sarmalıyorsa doğal olarak sanat da sanatçı da bu sürece dahil olmuştur. Bu bağlamda içinde yaşadığımız çağın en önemli olaylardan biri de hiç kuşkusuz tüm dünyayı etkisi altına alan korona salgını olmuş, sosyolojik, ekonomik, politik, psikolojik bütün dengeleri altüst eden bu olgu, tüm yaşamsal dinamikleri değiştirmiştir. Bu değişimden sanatın ve sanatçının nasıl bir pay alacağı ise zaman içerisinde görülecektir. Peki sanatçılar gibi duygularını, düşüncelerini görsel yolla ifade etmede başarılı olan çocuklar, kısa vadede bu olayı nasıl algılamakta, duygu ve düşüncelerini resimlerinde nasıl yansıtmaktadırlar? Bu sorulara yanıt aramak, dürtüsel olarak, içlerinden geldiği gibi, kaygı gütmekten çizen, boyayan, karalayan çocukların resimlerini analiz etmek, anlamak, toplumların geleceğini biçimlendiren kişiler olacakları da düşünüldüğünde, onların bu süreci en sağlıklı biçimde atlatılabilmeleri ve verilecek eğitimin belirlenmesinde öğretmenlere katkı sağlayabilir, velilere de önemli bir kaynak oluşturabilir.

Çocukların nasıl resim yaptıkları üzerine kuramsal birçok farklı görüş mevcuttur. "Geleneksel görüşlerin bir kısmı çocukların çizimlerini zihinsel kavramlarla açıklarken, bir kısmı da güdülere ve çizimin duyguları ifade eden yönüne ağırlık vermektedir" (Yavuzer, 1995: 23). Çocukların çizimlerini, renklerini, biçimlerini oluşturmada birçok faktör etkili olsa da, şu bir gerçektir ki çocuklar resimlerini yaparken yaşadıklarından, gördüklerinden, özellikle de duygularından yola çıkmaktadırlar. Yavuzer (1995), çocuk için resim yapmanın "dinamik bir faaliyet örneği ve yalın bir anlatım aracı" (s.13) olduğunu ifade ederken, San (2003) bir sanatsal yaratma sürecinde "duyu, duyum, duygu, izlenim, imge, algı, bellek, çağrışım, imgelem ve düşlem gücü, anlama, kavrama gibi yeti ve yeteneklerle usa vurma, yargılama, kavramsallaştırma güç ve yetilerinin..." (s.51) rol oynadığını belirtmektedir. Bir diğer sanat eğitimcisi Kırışoğlu' da (2002), çocuk resminin "kendine özgü niteliği ile onun doğal yaşantısının bir ürünü, insanın sanatsal anlatımının tikel bir biçimi" (s.54) olduğunu ifade etmektedir. Tüm bu etkenler değerlendirildiğinde sanatsal yaratımın ne kadar karmaşık, iç içe geçmiş bileşenlere sahip olduğu görülmektedir. Fakat çocuk resim yaparken bunların bilincinde değildir, o sadece içinden geldiği gibi çizer, boyar ve anlatır. Bizim onların resimlerinde gördüğümüz ise bu faktörlerin oluşturduğu görsel dışavurumlardır. Yani çocuk için resim yapmak doğal ve yalın bir eylemdir. Bu doğal eylemi, bir iletişim aracı olarak görmek de mümkündür. Çünkü çocuklar yaşadıklarını, hissettiklerini, olaylara verdikleri tepkileri, ya da olayları algılayış biçimlerini yaptıkları resimlere yansıtırlar. San (2004), bir ya da birden çok duyu organının beyinde kaydettiği bir uyarıcının yorumlanması olarak gördüğü algıyı, ruhsal ve zihinsel yaşamın en temel eylemlerinden biri olarak ifade etmektedir. Bu nedenle de çocuk resimlerinde bu ruhsal ve zihinsel eylemi, sahip oldukları farklı düşünme, yorumlama yetilerini görmek mümkündür. Zira aynı olayı yaşasalar da her çocuk farklı bireysel yaşantılara sahip olmalarının da etkisiyle, bu olayları birbirlerinden farklı algılayıp, zihinlerinde farklı canlandırıp, farklı imgelerle yansıtabilirler.

Resimler, çocuklarla bireyler arasında görsel bir dil oluşturur. Bu dili anlamamanın, anlamlandırmanın, yorumlamanın birçok farklı yöntemi bulunmaktadır. Sanat eserlerini analiz etmede kullanılan göstergebilimsel metodoloji bu yöntemlerden biridir. Bu yöntemle çocukların çizmiş olduğu resimlerin alt anlamlarını yakalamak, daha derinlemesine bir yorum elde etmek mümkündür. Zira çocuk resimleri sonsuz bir anlatım zenginliği ve bakış açısı içermektedir.

Göstergebilim, Rifat'a (2009) göre en yalın tanımıyla "Gösterge dizgelerinin işleyişinin bilimsel bir yöntemle incelenmesi ve betimlenmesidir" (s.12). Resimde göstergebilim ise yüzeyi, renkleri, çizimleri, biçimleri, simgeleri, kısaca resimde yer alan tüm unsurları gösterge kabul eder ve kendine ait yöntemlerle çözümler. Bu yöntem sanat eserlerinin ya da sanatsal çalışmaların değerlendirilmesinde kullanılmasının yanı sıra, sanat eğitiminde öğrencilerin yaptığı resimlerin incelenmesinde, yorumlanmasında da yararlanılabilecek bilgiler sunar (Bayav, 2006).

Göstergebilimin temel kavramlarından biri olan gösterge, "kendi dışında bir şeyi temsil eden ve dolayısıyla bu temsil ettiği şeyin yerini alabilecek nitelikte olan her çeşit biçim, nesne, olgu, vb..." olarak adlandırılır (Rifat, 1998: s.113). Örneğin Keser'in (2018) ifade ettiği gibi "trafikte yeşil ışık güvenli geçişi, rengârenk çiçeklerle dolu bir ağaç çoğu zaman baharı, bir kimlik kartı bir kişiyi temsil eder. Bunlardan her biri kendileri dışında bir başka şeyi temsil ettikleri için birer göstergedir" (s.161). Göstergebilim de tüm bu durumları, olguları, imgeleri bir mesaj olarak algılar ve analiz eder. Her ne kadar bu yöntem ilk olarak dil üzerinde yoğunlaşmış ve dil üzerinden kavramsallaşmış olsa da zamanla sanat alanında da çokça kullanılan bir yöntem haline gelmiş, görsel imgelerin, bu

imgelerin altında yattığı düşünülen gizli mesajların analizi, eseri anlamada ve yorumlamada yol gösterici olmuştur. Yine Keser'in (2018) ifadesiyle, "Bir göstergebilimci için bir bluz, bir saç modeli, bir görsel imge, bir mimik, bir renk, kısaca her türlü durum ve şey bir gösterge; çözümlenecek, anlamı keşfedilecek bir mesaj olarak kabul edilebilir" (s.161). Bu nedendir ki yöntemin görsel alanda kullanımı, bu alanda çalışanlarına sonsuz kapılar açabilmekte, farklı bakış açıları geliştirmelerine, anlam üretmelerin, bir resmi okumalarına yardımcı olabilmektedir. Bu anlamada sanat alanında kullanılan göstergebilimsel metodoloji ile göstergeler ve semboller araştırılır ve bir görüntünün, bir imgenin, bir rengin, çizginin, biçimin vb. sözcüklere dönüştürülebilmesi mümkün olabilir (Keser, 2018).

Göstergebilimin kökenlerinin çok gerilere Antik Yunan uygarlığına dayandığını gösteren kanıtlar mevcuttur (Keser, 2018). O dönemden günümüze göstergebilim üzerine birçok farklı görüş ortaya konulmuş, farklı kuramlar oluşturulmuş olsa da çağdaş anlamdaki genel göstergebilimin iki öncüsü; Charles Sanders Peirce ve Ferdinand de Saussure'dir (Rifat, 1998). Peirce, göstergebilimin bağımsız bir bilim dalına dönüşmesini sağlamış, bir göstergeyi, görüntüsel gösterge (ikon); belirti ve simge olarak gruplara ayırmıştır. Görüntüsel gösterge belirttiği şeyi doğrudan temsil eder. Belirti, varlığına işaret ettiği nesne ile yakın bir ilişki kurarak bu nesne tarafından belirlenen bir göstergedir. Simge (sembol) ise; yalnızca yorumlandığı biçimde, anlamda belirlenen, insanlar arasında bir uzlaşmaya dayanan, yoruma dayalı bir göstergedir (Rifat, 1998).

Bu çalışmada kullanılan yöntemin kuramcısı olan Saussure ise toplumsal olan ile ruhsal olanı aynı kuram içinde birleştirmeye çalışan bir göstergebilimden söz etmektedir. Saussure'nin geliştirdiği yöntemde karşımıza çıkan başlıca kavramları; gösterge, gösteren ve gösterilendir. Saussure; bütünü belirtmek için gösterge, kavram yerine gösterilen ve işitim imgesi yerine de gösteren terimlerinin kullanılması gerektiğini düşünmektedir. (Rifat, 1998). Saussure'nin gösterge modeli Keser'in de (2018) belirttiği gibi " bir gösterge; bir gösteren ve bir gösterilenden yani bir biçim ve bir anlamdan (içerik) oluşur" (s.164).

Bu araştırmaya 9-12 yaş aralığındaki çocukların dahil edilmesinin sebebi ise; bu yaş grubunun, çizgisel gelişim basamaklarına göre somut gerçekçilik döneminde olmaları, buna bağlı olarak da olay ve olguları anlamada belirli bir seviyeye geldiklerinin, farkındalıklarının arttığının kabul edilmesidir. Yavuzer'in (1995) ifadesiyle; "Bu yaşlardaki çocuk artık toplumun bir üyesi olduğundan haberdardır ve bu haberdar oluşu çizgilerine yansıtılmaya başlamış, çizimleri daha ayrıntılı bir hale gelmiştir" (s.65). Ayrıca Artut'un da (2002) belirttiği gibi "bu dönem, duygusal gelişimin en yoğun yaşandığı bir dönemdir. Resimlerinde gözlem ve incelemelere dayalı etkiler sıkça görülür" (s.224). Diğer taraftan estetik dürtünün yaklaşık olarak 11-12 yaşlarına kadar doğal olduğunun kabul edilmesi, bu yaşlara kadar çocukların resimlerinde uyum, kompozisyon, hayal gücü gibi konularda içgüdüsel hislere sahip olması yine bu yaş grubunu seçiminde etken olmuştur (Read, 2018). Hem yaşanan bir toplumsal olayı algılayabilecek olmaları hem de içgüdüsel olarak çalışmalarını yapıyor olmaları bu araştırma için uygun yaş grubu olarak görülmüştür.

Çalışmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı korona salgını ile ilgili olarak çocukların duygularını, düşüncelerini, bu olayı nasıl algıladıklarını, yaptıkları resimlere nasıl aktardıklarını göstergebilimsel yöntemle analiz etmek, hangi kavramların ya da duyguların yoğun olarak aktarıldığını bulgulamaktır. Burada amaç çocuğun kişiliğini, algısını, kavrama becerilerini ölçmek değil, sadece resimlerinden yola çıkarak bir anlam ve yorum çıkarma çabasıdır. Zira hiçbir yöntem tek başına böyle bir değerlendirme için yeterli değildir. Yapılmak istenen çocuğun dünyasına ait bir gösterge olan çizimlerini okumaya çalışmaktır.

Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır:

- Çocukların resimlerinde yer alan gösterge, gösteren ile gösterilenler nelerdir?
- Çocukların resimlerindeki gösterge, gösteren ve gösterilenlerin dağılımı nasıldır?

Çalışmanın Önemi

Çocuk resimlerinin göstergebilimsel yöntemle analiz edildiği birçok çalışma alan yazında mevcuttur. Bu çalışma ise tüm dünyayı sarsan, yaşam biçimlerini bir anda değiştiren güncel bir olayı, korona salgını, çocukların nasıl algılayıp yorumladığını analiz etmesi ve salgın ile ilgili yaptıkları resimlerinde yer alan imgelerin, biçimlerin, renklerin karşılaştığı kavramları ortaya koyması bakımından farklılık ve önem arz etmektedir. Ayrıca çocukların içinde bulunduğu durumu en sağlıklı biçimde geçirebilmeleri, gerek aile gerekse uzaktan eğitim ile verilecek eğitimin, okulların rehberlik ve psikolojik danışmanlık servislerinin yapacakları çalışmaların belirlenmesinde, önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan sanat temelli araştırma yaklaşımı kullanılmıştır. Sanat temelli araştırma ise sanatsal sürecin sistematik kullanımı, sanatın tüm farklı biçimlerdeki sanatsal ifadelerin fiili olarak yapılması, hem araştırmacılar hem de insanlar tarafından bu deneyimlerin anlaşılmasının, incelenmesinin birincil yolu olarak tanımlanabilir ve bu yöntem sanatsal bilme ve sorgulamanın epistemolojik sürecinin daha odaklı bir uygulamasını içerir (McNiff, 2008). Eğitim, sosyal bilimler, beşeri bilimler ve sanat terapisi araştırmalarında kullanılan sanat temelli araştırmada amaç, sanatı bir yöntem, bir analiz biçimi, bir konu veya bunların tümü olarak kullanmaktır (Huss ve Cwikel, 2005). Bu araştırmada da sanat temelli bir yaklaşım olan göstergibilimsel yöntemle, Saussure'ın göstergibilimsel yöntemi ile öğrencilerin güncel bir olay olan korona salgınıyla ilgili yapmış oldukları resimler, çizimler, analiz edilmiş ve yorumlanmıştır.

Örneklem

Araştırmanın katılımcıları, 2019-2020 eğitim- öğretim yılından Kastamonu Bilim ve Sanat Merkezi'ne devam eden 9-12 yaş aralığındaki rastgele olarak seçilmiş 25 öğrenciden oluşmaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırma verileri 2019-2020 eğitim- öğretim yılından Kastamonu Bilim ve Sanat Merkezi'ne devam eden 9-12 yaş aralığındaki öğrencilerden, korona vakasının Türkiye'de görülmeye başlamasından yaklaşık olarak bir ay sonra, öğrencilerin evde izolasyon sürecinde oldukları dönemde toplanmıştır. Öğrencilere "korona salgınına nasıl ifade edersiniz? Yaşadıklarınızı, duygu ve düşüncelerinizi resmeder misiniz?" şeklinde bir yönerge verilmiştir. Öğrenciler kâğıt ölçüsü ve teknik konusunda serbest bırakılmış ve iki haftalık bir süre tanınmıştır. Öğrenciler çizdikleri resimleri kaliteli çekimler yaparak internet aracılığıyla araştırmacıya ulaştırmışlardır. Resimlerin araştırmada kullanılması için Kastamonu Bilim ve Sanat Merkezi'nden gerekli izin alınmış ve veliler bilgilendirilmiştir.

Verilerin Analizi

Elde edilen veriler; öğrencilerin korona salgını ile ilgili olarak çizmiş oldukları resimler, göstergibilimsel yöntemle analiz edilmiş ve betimlenmiştir. Bu yöntem ile ilgili birçok kuramcı farklı yöntemler ortaya koymuştur. Fakat bu araştırmada elde edilen veriler, Saussure'un göstergibilimsel yönteminde yer alan "gösteren, gösterge ve gösterilen" sınıflandırmasına göre analiz edilmiştir. Öğrenci resimleri analiz edilirken, resimlerde yer alan nesnelere, biçimlere, anlamlara ya da kavramlara belirlenirken bir alan uzmanının da görüşlerine başvurulmuştur. Yine resimlere ait gösterenlerin gruplandırılmasında Türkcan ve Girman'a (2012) ait "İlköğretim Öğrencilerinin Şiir Ve Resimlerinin Göstergibilimsel Analizi" isimli çalışmadan faydalanılmıştır.

Bulgular

Araştırmanın bulgularında ilk olarak çocukların korona salgını konulu resimleri, Saussure'un göstergibilimsel sınıflandırmasında yer alan gösterge, gösteren ve gösterilenler üzerinden analiz edilmiş, sonrasında frekansları alınarak öne çıkan gösterge, gösteren ile gösterilenlerin dağılımı bulgulanmıştır.

Tablo 1 incelendiğinde 1. X Öğrencisi; korona salgınına ifade etmek için organ göstergesini kullanmış, gösteren olarak da akciğerleri çizmiş ve virüsün akciğerlere yerleşmesinden kaynaklı endişeyi göstermiştir.

2. X Öğrencisi; insan figürü, organ, maske göstergelerini kullanmış, insan figürü göstergesini kanatlı, maskeli bir doktor şeklinde ifade ederek minnet, iyilik duygularını, koruyucu önlem olarak da maske kullanımının gerekliliğini göstermiştir.

3. X Öğrencisi; gök cismi, insan figürü, nesne, metafor göstergelerini kullanmış, tehlike olarak gördüğü virüsle kuşatılmış dünyayı üzgün bir şekilde ifade etmiş, yasak olduğu için dışarı çıkamayan, zincirle kilitlenmiş bir camdan dışarıyı seyretmek zorunda kalan bir çocuk ile endişe duygusunu göstermiştir.

4. X Öğrencisi; insan figürü ve mekân göstergelerini kullanmış, birinci mekânda doğayı gösteren olarak kullanarak sevgisini, çocuk ile sokağa doğaya olan özlemi, ikinci mekân olan oda göstereni ile de sıkılma duygusunu göstermiştir.

Çocukların Resimlerinde Yer Alan Gösterge, Gösteren ve Gösterilenler

Tablo 1. Çocukların Resimlerinde Yer Alan Gösterge, Gösteren ve Gösterilenler

Öğrenci	Gösterge	Gösteren	Gösterilen
1. X Öğrenci	Organ	Akciğer	Endişe-kaygı
2. X Öğrenci	İnsan Figürü Nesne Organ	Melek şeklinde doktor Maske Kanat	Minnet Koruyucu önlemler İyilik
3. X Öğrenci	Gök cismi İnsan Figürü Nesne Metafor	Dünya Çocuk Zincirli Kilit Virtüs	Üzüntü Endişe-kaygı Yasaklar Tehlike
4. X Öğrenci	İnsan Figürü Mekân 1 Mekân 2	Çocuk Sokak-doğa Evin odası	Sokağa- dışarıya özlem- üzüntü Sevgi Sıkılmak
5. X Öğrenci	Mekân 1 Mekân 2 İnsan Figürü Nesne	Evin odası Sokak-doğa Çocuk Takvim	Sıkılmak Sokağa- dışarıya özlem- üzüntü Sokağa- dışarıya özlem- üzüntü Uzun süre dışarı çıkamama korkusu
6. X Öğrenci	Metafor İnsan Figürü Nesne Doğal kaynak	Türkiye haritası Kalp içinde doktor Sabunluk Su	Korunması gereken yer Sevgi Koruyucu önlemler Koruyucu önlemler
7. X Öğrenci	Mekân 1 Mekân 2 İnsan Figürü	Ev Boş Park Çocuk	Dışarı çıkamama Sokağa- dışarıya özlem- üzüntü Sokağa- dışarıya özlem- üzüntü
8. X Öğrenci	Mekân 1 Mekân 2	Ev Park-sokak	Evde yaşam Sokağa- dışarıya özlem- üzüntü
9. X Öğrenci	İnsan Figürü Mekân	Çocuk Park-sokak	Sokağa- dışarıya özlem- üzüntü Sokağa- dışarıya özlem- üzüntü
10. X Öğrenci	İnsan Figürü 1 İnsan Figürü 2 Metafor	Çocuk Hasta Virtüs	Üzüntü Hastalık Tehlike
11. X Öğrenci	Mekân 1 Mekân 2 Mekân 3 İnsan Figürü 1 İnsan Figürü 2 Nesne	Okul Market Park Aile Arkadaşlar Maske	Sokağa- dışarıya özlem- üzüntü Sokağa- dışarıya özlem- üzüntü Sokağa- dışarıya özlem- üzüntü Sevgi Özlem Koruyucu önlemler
12. X Öğrenci	İnsan Figürü 1 İnsan Figürü 2 İnsan Figürü 3 Nesne 1 Nesne 2	Polis baba Anne Çocuk Maske Televizyon	Endişelenme Temizlik Endişe-kaygı Koruyucu önlemler Uzaktan eğitim
13. X Öğrenci	İnsan Figürü 1 İnsan Figürü 2 İnsan Figürü 3	Çocuk Anne Baba	Korku Endişe -kaygı Uyarıcı- koruyucu
14. X Öğrenci	İnsan Figürü 1 İnsan Figürü 2 Nesne Ulaşım Aracı	Çocuk Çocuk Maske Uçak	Sosyal mesafe Temizlik Koruyucu önlemler Yolculuk tehlikesi
15. X Öğrenci	İnsan Figürü Nesne Hayvan Figürü 1 Hayvan Figürü 2 Mekân Metafor Gök cismi	Çocuk Bilgisayar Fare Yarasa Okul Çarpı işareti Ağlayan dünya	Kurallara uyma Uzaktan eğitim Suçlama Suçlama Uzaklık-özlem Yasaklar Kızgınlık- üzüntü
16. X Öğrenci	İnsan Figürü Mekân	Kuru kafalı adam Sokak	Ölüm Tehlike
17. X Öğrenci	Mekân Nesne Metafor İnsan Figürü 1 İnsan Figürü 2	Okul Televizyon Maskeli Emoji Aile Çocuk	Özlem Kötü haber Endişe- kaygı Sevgi Korku
18. X Öğrenci	İnsan Figürü Metafor Nesne 1 Nesne 2	Çocuk Virtüs Aşı Ampul	Üzüntü Tehlike Umut Koruyucu önlemler
19. X Öğrenci	Hayvan Figürü Metafor İnsan Figürü	Yarasa Virtüs Çinli kadın	Suçlama Tehlike Suçlama
20. X Öğrenci	Metafor Gök cismi Nesne 1 Nesne 2 Nesne 3	Ülke bayrakları Dünya Serum Hasta başı monitörü Maske	Küresel sorun Hasta Hastalık Hastalık Hastalık
21. X Öğrenci	İnsan Figürü 1 İnsan Figürü 2 Nesne 1 Nesne 2 Mekân 1 Mekân 2 Ulaşım Aracı	Maskeli çocuk Gölge adamlar Bisiklet Bank Market Sinema Otobüs	Korku Tehlike Sokağa- dışarıya özlem- üzüntü Sokağa- dışarıya özlem- üzüntü Sokağa- dışarıya özlem- üzüntü Sokağa- dışarıya özlem- üzüntü Yolculuk yapamamak
22. X Öğrenci	Ulaşım Aracı Mekân 1 Mekân 2 Doğa olayı 1 Doğa olayı 2 Doğa olayı 3 İnsan Figürü 1 İnsan Figürü 2 İnsan Figürü 3	Ambulans İŞKUR binası Mezarlık Kara bulutlar Beyaz bulutlar Gökkuşak Oyun oynayan çocuk Şarkı söyleyen çocuk Çocuk	Hastalık İşsizlik Ölüm Kötü olaylar Korona öncesi hayat Umut Sokağa- dışarıya özlem- üzüntü Özlem Üzüntü
23. X Öğrenci	Mekân İnsan Figürü Organ Metafor	Evler Kadınlar Eller Virtüs	Evde kalma Sosyal mesafe Tehlike Tehlike
24. X Öğrenci	İnsan Figürü 1 İnsan Figürü 2 Ulaşım Aracı Metafor 1 Metafor 2 Metafor 3 Nesne	Çocuk Haber spikeri Polis arabası Virtüs Kırık kalp Kurukafa Maske	Endişe- kaygı Yasaklar Karantina Tehlike Üzüntü Sevdiklerinin ölümü korkusu Koruyucu önlemler
25. X Öğrenci	İnsan Figürü Mekân	Çocuk Park- sokak	Evde kalma Sokağa- dışarıya özlem- üzüntü

5. X Öğrencisi; mekân, insan figürü, nesne göstergelerini kullanmış, birinci mekânda evin odasını göstererek sıkılmayı, ikinci mekânda sokağı göstererek duyduğu özlemi, dışarıya imrenerek bakan çocukla yine sokağa çıkma özlemini, duvara astığı aylar sonrayı gösteren takvimle uzun süre dışarıya çıkamama endişesini göstermiştir.

6. X Öğrencisi; metafor, insan figürü, nesne, doğal kaynaklar göstergelerini kullanmış, Türkiye haritasını göstererek korunması gereken yer olarak ifade etmiş, sabunluk ve su gösterenleriyle koruyucu önlemleri, kalp içinde bir doktor ile de sevgiyi, minneti göstermiştir.

7. X Öğrencisi; mekân ve insan figürü göstergelerini kullanmış, birinci mekânda ev göstereniyle dışarı çıkamama, evde kalma zorunluluğunu, camdan parka bakan çocuk ve ikinci mekânda boş park göstereniyle parka sokağa olan özlemi göstermiştir.

8. X Öğrencisi; mekân göstergesini kullanmış, birinci mekânda ev göstereniyle evde yaşam evde kalma zorunluluğunu, ikinci mekânda ise boş park ile sokağa parka olan özlemi göstermiştir.

9. X Öğrencisi; mekân ve insan figürü göstergelerini kullanmış, çocuk göstereniyle sokağa çıkamama üzüntüsünü ve özlemini, park- sokak göstereniyle de park-sokak özlemini göstermiştir.

10. X Öğrencisi; insan figürü ve metafor göstergelerini kullanmış, çocuk göstereniyle üzüntüyü, hasta göstereniyle hasta olma endişesini, virüs göstereniyle de etrafı saran tehlikeyi göstermiştir.

11. X Öğrencisi; mekân, insan figürü ve nesne göstergelerini kullanmış, okul, market, park gösterenleriyle bu mekânlara olan özlemi, yine arkadaş gösterenleriyle bu insanlara duyduğu özlemi, aile göstereniyle sevgiyi, maske göstereniyle de koruyucu önlem almayı göstermiştir.

12. X Öğrencisi; insan figürü ve nesne göstergelerini kullanmış, polis baba için endişeyi, anne göstereniyle temizlik olgusunu, çocuk göstereniyle endişeyi, maske göstereniyle koruyucu önlemi, televizyon göstereniyle de uzaktan eğitimi göstermiştir.

13. X Öğrencisi; insan figürü göstergesini kullanmış, çocuk göstereniyle korkuyu, anne göstereniyle endişeyi, baba göstereniyle ise uyarıcı, koruyucu gösterenini ifade etmiştir.

14. X Öğrencisi; insan figürü, nesne, ulaşım aracı göstergelerini kullanmış, çocuk gösterenleriyle sosyal mesafe, temizlik kurallarını, maske göstereniyle koruyucu önlemi, uçak göstereniyle yolculuk yapmanın tehlikesini ya da yolculukla gelen tehlikeyi göstermiştir.

15. X Öğrencisi; insan figürü, nesne, hayvan figürü, mekân, metafor, gök cismi göstergelerini kullanmış, çocuk göstereniyle kurallara uyduğunu, bilgisayarla uzaktan eğitimi, fare, yarasa gösterenleriyle virüse neden olduğunu düşündüğü hayvanlara dair suçlamayı, okul göstereniyle özlemi, çarpı işareti ile her yanı saran yasakları, ağlayan dünya göstereniyle de üzüntüyü göstermiştir.

16. X Öğrencisi; insan figürü ve mekân göstergelerini kullanmış, kuru kafaya sahip bir adam göstereniyle ölümü, boş sokakta ki kuru kafa ile de sokaklardaki tehlikeyi göstermiştir.

17. X Öğrencisi; mekân, nesne, metafor, insan figürü göstergelerini kullanmış, okul göstereniyle özlemi, televizyonla kötü haberi, maskeli emojilerle endişeyi, aileyle sevgiyi, çocuk göstereniyle de korkuyu göstermiştir.

18. X Öğrencisi; insan figürü, metafor, nesne göstergelerini kullanmış, çocuk göstereniyle üzüntüyü, virüs göstereniyle tehlikeyi, aşıyla umudu, ampul göstereniyle de alınması gereken önlemleri göstermiştir.

19. X Öğrencisi; hayvan figürü, metafor, insan figürü göstergelerini kullanmış, yarasa göstereniyle, hastalığa sebep olduğunu düşündüğü için suçlamayı, virüs göstereniyle tehlikeyi, Çinli kadın ile de yine salgına sebep olan figür olarak suçlamayı göstermiştir.

20. X; Öğrencisi metafor, gök cismi nesne göstergelerini kullanmış, çeşitli ülke bayrakları göstereniyle salgının küresel bir sorun olduğunu, hasta yatağında yatan maskeli dünya göstereniyle hastalığı, serum, hasta başı monitörü, maske gösterenleriyle de hastalık olgusu üzerinde durarak dünyanın hasta olduğunu göstermiştir.

21. X Öğrencisi; insan figürü, nesne, mekân, ulaşım aracı göstergelerini kullanmış, maskeli çocuk göstereniyle korkuyu, gölge adamlarla etrafta dolanan tehlikeyi, bisiklet, bank, market, sinema gösterenleriyle sokağa dışarıya çıkmaya duyulan özlemi, otobüs göstereniyle de yolculuk yapamama, bir yere gidememe engelini göstermiştir.

22. X Öğrencisi; ulaşım aracı, mekân, doğa olayı, insan figürü göstergelerini kullanmış, ambulans göstereniyle hastalığı, mezarlık ile ölümü, İŞKUR binası göstereniyle salgından dolayı ortaya çıkan işsizliği, kara bulutlarla kötü olayları, beyaz bulutlarla salgın öncesi güzel günleri, gökkuşağı göstereniyle umudu, oyun oynayan, şarkı söyleyen çocuk gösterenleriyle özlemi, ağlayan çocuk göstereniyle de üzüntüyü göstermiştir.

23. X Öğrencisi; mekân, insan figürü, organ, metafor göstergelerini kullanmış, ev göstereniyle evde kalma zorunluluğunu, balkonda ki kadın gösterenleriyle sosyal mesafeyi, eller ve virüs gösterenleriyle tehlikeyi göstermiştir.

24. X Öğrencisi; insan figürü, ulaşım aracı, metafor, nesne göstergelerini kullanmış, çocuk göstereniyle endişeyi, haber spikeriyle ilan edilen yasakları, polis arabasıyla karantina önlemlerini, virüs göstereniyle tehlikeyi, kırık kalp ile üzüntüyü, kuru kafa göstereniyle sevdiklerinin ölümüne dair korkuyu, maske göstereniyle koruyucu önlemi göstermiştir.

25. X Öğrencisi; insan figürü ve mekân, göstergelerini kullanmış, çocuk göstereniyle evde kalma zorunluluğunu, park-sokak göstereniyle ise sokağa, dışarıya çıkmaya duyulan özlemi göstermiştir.

Tablo 2 incelendiğinde, öğrencilerin korona salgınına ifade ederken; insan figürü, mekân, nesne, metafor, ulaşım aracı, hayvan figürü, gök cismi, doğa olayı, organ, ülke, doğal kaynak göstergelerini kullandıkları görülmektedir. Bu göstergeleri hangi gösterenler aracılığıyla ifade ettiklerine bakıldığında ise insan figürü göstergesini; çocuk, aile, anne, kadın baba, doktor, arkadaşlar, gölge adamlar, haber spikeri, hasta gösterenleriyle, mekân göstergesini; park, sokak, ev, oda, okul, market, sineme, İŞKUR binası, mezarlık gösterenleriyle, nesne göstergesini; maske, televizyon, zincirli kilit, takvim, sabunluk, bilgisayar, ampul, serum, hasta başı monitörü, bisiklet, bank, aşı gösterenleriyle, metafor göstergesini; virüs, kuru kafa, x işareti, emoji, bayrak, kırık kalp gösterenleriyle, ulaşım aracı göstergesini; uçak, polis arabası, ambulans, otobüs gösterenleriyle, hayvan figürü göstergesini; yarasa, fare gösterenleriyle, gök cismi göstergesini; dünya göstereniyle, doğa olayı göstergesini; kara bulutlar, beyaz bulutlar, gökkuşağı gösterenleriyle, organ göstergesini; akciğer, kanat, el gösterenleriyle, doğal kaynak göstergesini ise su göstereniyle ifade ettikleri görülmektedir.

Çocukların Resimlerindeki Gösterge, Gösteren ile Gösterilenlerin Dağılımı

Çocukların Resimlerindeki Göstergelerin Dağılımı

Tablo 2. Çocukların Resimlerindeki Göstergelerin Dağılımı

Gösterge		f
İnsan Figürü	Çocuk, aile, anne, kadın baba, doktor, arkadaşlar, gölge adamlar, haber spikeri, hasta	34
Mekân	Park, sokak, ev, oda, okul, market, sineme, İŞKUR binası, mezarlık	21
Nesne	Maske, televizyon, zincirli kilit, takvim, sabunluk, bilgisayar, ampul, serum, hasta başı monitörü, bisiklet, bank, aşı	18
Metafor	Virüs, kuru kafa, x işareti, emoji, bayrak, kırık kalp	12
Ulaşım Aracı	Uçak, polis arabası, ambulans, otobüs	4
Hayvan Figürü	Yarasa, fare	3
Gök Cismi	Dünya	3
Doğa Olayı	Kara bulutlar, beyaz bulutlar, gökkuşağı	3
Organ	Akciğer, kanat, el	3
Doğal Kaynaklar	Su	1

Tablo 3 incelendiğinde, çocukların korona salgını ile ilgili duygu-düşünce ve algılarını resimlerine aktarırken en çok kullandıkları gösterenin çocuk figürü olduğu, bunu takiben de park, sokak, virüs, maske geldiğini, bunların haricinde az da olsa okul, dünya, aile, anne, kadın, baba, doktor, market, kuru kafa, yarasa, televizyon, akciğer, kanat, uçak, polis arabası, ambulans, otobüs, zincirli kilit, arkadaşlar, takvim, Türkiye haritası, sabunluk, su, hasta, bilgisayar, fare, x işareti, emoji, aşı, ampul, bayrak, serum, hasta başı monitörü, gölge adamlar, bisiklet, bank, sineme, İŞKUR binası, mezarlık, kara bulutlar, beyaz bulutlar, gökkuşağı, el, haber spikeri, kırık kalp gösterenlerinin kullanıldığı görülmektedir.

Çocukların Resimlerindeki Gösterenlerin Dağılımı

Tablo 3. Çocukların Resimlerindeki Gösterenlerin Dağılımı

Gösteren	f
Çocuk	19
Park –sokak	8
Virüs	6
Maske	6
Ev-oda	5
Okul	3
Dünya	3
Aile	2
Anne	2
Kadın	2
Baba	2
Doktor	2
Market	2
Kuru kafa	2
Yarasa	2
Televizyon	2
Akciğer, Kanat, Uçak, Polis arabası, Ambulans, Otobüs, Zincirli kilit, Arkadaşlar, Takvim, Türkiye haritası, Sabunluk, Su, Hasta, Bilgisayar, Fare, X işareti, Emoji, Aşı, Ampul, Bayrak, Serum, Hasta başı monitörü, Gölge adamlar, Bisiklet, Bank, Sineme, İşkur binası, Mezarlık, Kara bulutlar, Beyaz bulutlar, Gökkuşluğu, El, Haber spikeri, Kırık kalp	1

Tablo 4 incelendiğinde, çocukların korona salgını ile ilgili duygu-düşünce ve algılarını resimlerine aktarırken en çok kullandıkları gösterilenlerin sırasıyla; sokağa, dışarıya çıkamama üzüntüsü ve özlemi ardından endişe-korku, sonrasında tehlike, koruyucu önlemler, hastalık, sevgi-minnet-iyilik, kurallar (sosyal mesafe-temizlik), üzüntü (dünya için), evde kalma-karantina, yasaklar, suçlamanın olduğu görülmektedir. Daha azınlıkla da; uzaktan eğitim, sıkılmak, umut, ölüm, işsizlik, kötü olaylar, kötü haberler, uzaklık-özlem, korunması gereken yer, uyarıcı- koruyucu, küresel sorun, korona öncesi hayat gösterilenleri kullanılmıştır.

Çocukların Resimlerindeki Gösterilenlerin Dağılımı

Tablo 4. Çocukların Resimlerindeki Gösterilenlerin Dağılımı

Gösterilen	f
Sokağa, dışarıya çıkamama üzüntüsü-özlemi	20
Endişe -kaygı- korku	12
Tehlike	10
Koruyucu önlemler	8
Hastalık	6
Sevgi-minnet-iyilik	6
Kurallar (sosyal mesafe-temizlik)	6
Üzüntü (yaşanan olaylara dair üzüntü)	6
Evde kalma- karantina	4
Yasaklar	4
Suçlama	4
Uzaktan eğitim	2
Sıkılmak	2
Umut	2
Ölüm	2
Diğer (işsizlik, kötü olaylar, kötü haberler, uzaklık-özlem, korunması gereken yer uyarıcı- koruyucu, küresel sorun, korona öncesi hayat)	1

Sonuç

9-12 yaş aralığındaki öğrencilerin korona salgınıyla ilgili yapmış oldukları resimler göstergebilimsel yöntemle analiz ederek, bu konuyla ilgili duygu düşüncelerinin neler olduğu bu süreci nasıl algıladıkları ortaya konulmak

istenmiştir. Bunun içinde yapmış oldukları resimler Saussure'un göstergebilim sınıflandırmasında yer alan gösterge, gösteren ve gösterilen sınıflandırılmasına göre incelenmiştir. Buradan elde edilen sonuçlara göre; öğrencilerin en çok kullandıkları göstergelerin sırasıyla insan figürü, mekân, nesne ve metafor olduğu, insan figürü göstergesinde gösteren olarak çoğunlukla çocuk figürünü kullandıkları, mekân göstergesinde sokak ve park göstereninin yoğunluk kazandığı, nesne göstergesinde maske gösterenini çokça kullandıkları, metafor göstergesinde ise özellikle virüs gösterenini kullandıkları görülmüştür. Öğrencilerin daha çok çocuk figürüne yer vermiş olmaları, çocukların resim yaparken benmerkezci bir dil kullanmaları, durumları, olayları kendileriyle özdeşleştirmeleri, kendileri ne yaşıyorsa doğal ve içten gelen dürtüleri ile onu çizme eğilimi göstermeleri ile ilişkilendirilebilir. Yine park ve sokak göstereninin çokça kullanılması doğal bir sonuç olarak düşünülmektedir. Çünkü salgın sebebiyle çocukların dışarıya çıkamamaları, onların hayatlarındaki en önemli unsur olan oyun, park, sokak unsurlarından uzak kalmalarına yol açmış, bu da çocukların dünyalarından kâğıda önemli bir sorun olarak yansımıştır. Nesne göstergesi olarak çokça yer verilen maske göstereni ise bu süreçte en çok tartışılan, gündeme getirilen bir konu olduğu için resimlerde de yerini almış, koruyucu bir öge olarak gösterilmiştir. Öne çıkan bir diğer gösteren olan virüs göstereni, aslında gözle görülemeyen bir yapıdadır, buna karşın öğrenciler bu olguyu somutlaştırma yoluna gitmişler ve ona görsel bir kimlik kazandırmışlardır. Fakat bu ögenin kullanılmasında, medyada sıkça yer verilen virüse ait görsel temsillerin de etkisinin olabileceği düşünülmektedir.

Bunun dışında ulaşım aracı, hayvan figürü, gök cismi, doğa alayı, organ ve doğal kaynakların gösterge olarak kullanılsa da sayıca az olduğu, ulaşım aracı göstergesinde uçak, polis arabası, ambulans, otobüsün, hayvan figürü göstergesinde yarasa ve farenin, gök cismi göstergesinde dünyanın, doğa olayı göstergesinde kara bulutlar, beyaz bulutlar ve gökkuşağının, organ göstergesinde akciğer, kanat ve elin, doğal kaynaklar göstergesinde ise suyun gösteren olarak birbirlerine yakın sayıda kullanıldığı görülmüştür.

Öğrencilerin kullanmış oldukları bu gösterge ve gösterenlerin, gösterilenlerine bakıldığında, ilk sırada sokağa-dışarıya çıkamama üzüntüsü ve özleminin yer aldığı görülmektedir. Bunu endişe, kaygı, korku ve tehlike gösterilenleri takip etmektedir. Sonrasında ise daha az sayıda olduğu görülen; koruyucu önlemler, hastalık, sevgi, minnet, iyilik, sosyal mesafe, temizlik gibi kurallar, dünyanın içine düştüğü bu duruma duyulan üzüntü, evde kalma zorunluluğu, yasaklar, salgının başlatan canlılara karşı suçlama, uzaktan eğitim, sıkılmak, ölüm, işsizlik, kötü haberler gösterilenleri gelmektedir. Öğrencilerin ifade etmiş oldukları bu gösterilenlere bakıldığında olumsuz duygu ve düşüncelerin daha ön planda olduğu, kendilerine uygulanmakta olan dışarı çıkma yasağı nedeniyle sokağa, parka özlem duydukları yani bu salgını daha çok kişisel olarak, kendi yaşantılarında yol açtığı engeller bazında algıladıkları görülmüştür. Bu sorunu küresel bir sorun olarak algılayan ve ifade eden öğrenci sayısı çok azdır. Yine sadece iki öğrenci bu salgınla ilgili olarak umudu gösterilen olarak kullanmıştır. Bu da öğrencilerin bakış açılarının daha karamsar olduğunu göstermekte, süreçten duygusal olarak olumsuz etkilenmiş olabileceklerini düşündürmektedir. Fakat bu olumsuz etkilere rağmen özellikle ölüm düşüncesinin üst sıralarda bir gösterilen olarak kullanılmamış olması, araştırmaya dair olumlu bir sonuç olarak görülebilir. Yine öğrencilerin yasaklara ve kurallara dair belirli bir bilince sahip olduklarını resimlerinde göstermeleri de bir diğer olumlu sonuç olarak düşünülebilir.

Araştırma sonucunda öne çıkan gösterge, gösteren ve gösterilenlerin var olmasına rağmen, farklı düşünen, bu olayı ya da süreci farklı algılayıp yansıtan, ya da farklı açılardan gören çocukların da olduğu görülmüştür. Örneğin salgın sonucu ortaya çıkan iş kayıplarına yer verilmesi bu farklı bakış açılarından bir tanesidir.

Tüm dünya insanların yaşantılarını olumsuz yönde etkileyen korona salgını, çocukların hayatlarında birçok değişiklik yaratmış, belleklerinde belirli bir yer edinmiştir. Bu sürecin daha kolay atlatılabilmesi için çocukların farklı uğraşlara, evlerde yapabilecekleri sosyal etkinliklere, aile etkinliklerine, sanatsal, sportif faaliyetlere yönlendirilmesi, algılarının farklı yönlerle çekilebilmesi adına önemli ve gereklidir. Bu nedenle ilgi alanlarına göre bu süreçte aktif tutulmaları, olumlu düşüncelere sevk edilmeleri, özlemini duydukları şeylere zamanı geldiğinde yine kavuşacakları konusunda telkinde bulunulması, olumlu düşüncelerle motive edilerek korku, endişe, üzüntü gibi duygulardan uzak tutulması sağlanmalıdır. Bu sürecin sonunda yüz yüze eğitime geri dönüldüğünde ise öğrencilerin sokağa, doğaya duydukları özlem ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak, sınıf dışına çıkan etkinlikler, açık havada, dış mekânlarda yapılan eğitim çalışmaları planlanabilir ya da bu çalışmaların sayısı artırılabilir. Benzer şekilde konuyla ilgili aile eğitimlerine yer verilebilir, okulların rehberlik ve psikolojik danışmanlık servisleri öğrencilerle, analiz sonucunda ortaya çıkan duygu ve düşüncelerden yola çıkarak çeşitli çalışmalar yapabilir.

Kaynaklar

- Artut, Kazım (2002). Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri, 2. Baskı, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Bayav, Deniz (2006). Resimle Göstergebilim, Çocuk Resimlerinin Göstergebilimsel Çözümlemesi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul.

- Huss, Ephrat & Cwikel, Julie (2005). "Researching Creations: Applying Arts-Based Research to Bedouin Women's Drawings", *International Journal of Qualitative Methods*, 4 (4), ss.1-16.
- Kandinsky, Wassily (2010). *Sanatta Ruhsallık Üzerine*, (Ed. Ş. Erdoğan), Altıkırkbeş Yayın, İstanbul. Erişim Adresi: <https://tr.pdfdrive.com/sanatta-ruhsallik-Üzerine-wassily-kandinsky-e117512697.html> Erişim Tarihi: 28.03.2020
- Keser, Nimet E. (2018). *Sanat Metodolojileri, Ütopya Yayınları*, Ankara.
- Kirişoğlu, Olcay T. (2002). *Sanatta Eğitim*, Pegem A Yayınları, Ankara.
- McNiff, Shaun (2008). *Art Based Research*, (Ed. J.G. Knowles & A.L. Cole), *Handbook of the Arts in Qualitative Research*, CA: Sage, ss. 29-45. Erişim Adresi: https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=qzx1AwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA29&dq=artbased+research&ots=EXu9nZT1f7&sig=mkyjDV90zrQTNOQHOSXZzEwmNI8&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false Erişim Tarihi: 26.05.2020
- Read, Herbert (2018). *Sanat ve Toplum, Hayalperest Yayınları*, İstanbul.
- Rifat, Mehmet (1998). *XX. Yüzyılda Dilbilim Ve Göstergebilim Kuramları, Yapı Kredi Yayınları*, İstanbul. Erişim Adresi: https://kupdf.net/download/mehmet-rifat-xx-yy-da-dilbilim-ve-g-ouml-stergebilim-kuramlar-305_58e0403fdc0d605d1e8970dd_pdf Erişim Tarihi: 01.04.2020
- Rifat, Mehmet (2009). *Göstergebilimin ABC'si*, Say Yayınları, İstanbul. Erişim Adresi: <https://docplayer.biz.tr/7237445-Gostergebilimin-abc-si.html> Erişim Tarihi: 26.05.2020
- San, İnci (2003). *Sanat Eğitimi Kuramları*, 2. Baskı, Ütopya Yayınevi, Ankara.
- San, İnci (2004). *Sanat ve Eğitim*, 3. Baskı, Ütopya Yayınevi, Ankara.
- Saussure, Ferdinand de (1998). *Genel Dilbilim Dersleri*, (Çev. B. Vardar), Multilingual, İstanbul. Erişim Adresi: https://turuz.com/storage/Language/2018/1587-Genel_Dilbilim_Dersleri-Ferdinand_de_Saussure-Berke_Vardar-1998-351s.pdf Erişim Tarihi: 01.04.2020
- Türkcan, Burçin ve Girmen, Pınar (2012). "İlköğretim Öğrencilerinin Şiir ve Resimlerinin Göstergebilimsel Analizi", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Güz 2012, 11(42), ss.241-263. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/esosder/issue/6156/82735> Erişim Tarihi: 27. 03.2020
- Yavuzer, Haluk (1995). *Resimleriyle Çocuk, Remzi Kitabevi*, İstanbul.

SEMIOTIC ANALYSIS OF CHILDREN'S PAINTINGS ON CORONA OUTBREAK

Sezen AKSU

Abstract

Definitely, the most important event of 2020 has been the COVID-19 Pandemic, which has affected the whole world and created a change in all aspects socially, economically and psychologically. The way of life in this process, measures taken, practices, prohibitions have caused some effects on children as well as adults, and a number of restrictions have been made from educational life to social life. With this research, it is aimed to reveal the feelings and thoughts of the children, who are seen as the voice of the future, about how they perceive the pandemic through the pictures they made. For this purpose, the pictures of 25 students between the ages of 9-12 who attend Kastamonu Science and Art Center about corona pandemic were analyzed by semiotic method. In the analysis, the "sign, indicator and signage" classification used in Saussure's semiotics method, and the results were described by analyzing the indicators, signifiers, and signifieds that students use the most. As a result of the research, it was observed that the students showed a more egocentric approach, street-park display is at the forefront as a venue, in general, negative emotions, longing for the street, nature, and outdoors stand out.

Keywords: Art, children's pictures, corona, semiotics